

Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

1)

z dnia 17 stycznia 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 150)

Na podstawie art. 47 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1 i 66) zarządza się, co następuje:

§ 1 Rozporządzenie określa:

- 1) standard podstawowych usług świadczonych przez domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- 2) tryb kierowania i przyjmowania do domów, o których mowa w pkt 1.

§ 2

1. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, zwany dalej „domem”, zapewnia całodobowy, okresowy pobyt:

- 1) matkom z małoletnimi dziećmi,
- 2) kobietom w ciąży,
- 3) ojcom z małoletnimi dziećmi,
- 4) innym osobom sprawującym opiekę prawną nad małoletnimi dziećmi - zwanym dalej „mieszkańcami”.

2. Dom zapewnia odpowiednie do potrzeb mieszkańców wsparcie specjalistyczne mające na celu przezwyciężenie sytuacji kryzysowej, która była przyczyną skierowania do domu.

§ 3

1. Standard podstawowych usług świadczonych przez dom obejmuje:

- 1) w zakresie interwencyjnym:
 - a) zapewnienie mieszkańcom i ich małoletnim dzieciom schronienia,
 - b) zapewnienie bezpieczeństwa oraz ochrony w związku z problemem przemocy w rodzinie,
 - c) udzielenie, w razie potrzeby, natychmiastowej pomocy psychologicznej,
- 2) w zakresie terapeutyczno-wspomagającym:
 - a) dokonanie diagnozy sytuacji mieszkańca,
 - b) udzielenie wsparcia terapeutycznego,
 - c) udzielenie wsparcia w formie specjalistycznego poradnictwa, w szczególności psychologicznego, prawnego lub socjalnego,
 - d) udzielenie wsparcia mającego na celu rozwój umiejętności psychospołecznych,
 - e) przygotowanie do świadomego i odpowiedzialnego wypełniania ról rodzicielskich oraz zapobieganie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności przez udzielanie konsultacji wychowawczych,
 - f) pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - g) doradztwo zawodowe, w tym w ramach współpracy z instytucjami rynku pracy,
 - h) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
 - i) udzielenie wsparcia w uzyskaniu dostępu do lokalu mieszkalnego lub innego stałego miejsca schronienia po opuszczeniu domu.
- 3) w zakresie potrzeb bytowych:
 - a) zapewnienie mieszkańcom całodobowego, okresowego pobytu w odrębnych pokojach:
 - dla mieszkańców z małoletnimi dziećmi, w razie potrzeby z miejscami do nauki dla dzieci, przy czym w jednym pokoju może przebywać dwoje mieszkańców z małoletnimi dziećmi, nie więcej jednak niż pięć osób, pod warunkiem uzyskania ich zgody,
 - dla kobiet w ciąży - maksymalnie dla trzech kobiet w jednym pokoju,
 - b) zapewnienie wspólnego pomieszczenia do pobytu dziennego z miejscem do zabawy dla dzieci,
 - c) zapewnienie ogólnodostępnych łazienek, wyposażonych w sposób umożliwiający sprawne z nich korzystanie przez mieszkańców, w tym dzieci, proporcjonalnie do liczby mieszkańców - jedna łazienka przypada na nie więcej niż pięć osób,
 - d) zapewnienie co najmniej jednej ogólnodostępnej kuchni lub aneksu kuchennego z miejscami do przygotowywania posiłków, przy czym liczba miejsc do przygotowywania posiłków, jaką dysponuje dom, powinna być proporcjonalna do liczby mieszkańców, w tym dzieci - jedno miejsce do przygotowywania posiłków na nie więcej niż dziesięć osób wyposażone co najmniej w: kuchenkę, zlewozmywak, lodówkę, meble kuchenne oraz sprzęt i naczynia do przygotowywania i spożywania posiłków,
 - e) zapewnienie miejsc, dostosowanych także do potrzeb dzieci, w kuchni, aneksie kuchennym lub osobnym pomieszczeniu przeznaczonych do spożywania posiłków - jedno miejsce przypada na nie więcej niż osiem osób,
 - f) zapewnienie co najmniej jednego pomieszczenia do prania i suszenia,
 - g) zapewnienie, o ile pozwalają na to możliwości lokalowe, pomieszczenia do przechowywania wózków dziecięcych,
 - h) zapewnienie pomieszczenia do pracy indywidualnej z mieszkańcami.
2. W domu świadczone są usługi, odpowiednio do potrzeb, przez osoby posiadające następujące kwalifikacje zawodowe:
 - 1) psychologa;
 - 2) pedagoga;
 - 3) terapeuty;
 - 4) prawnika;
 - 5) pracownika socjalnego.
3. W domu świadczyć mogą usługi inne osoby, w zakresie niezbędnym do prawidłowego funkcjonowania domu.
4. Dom zapewnia środki higieny osobistej i środki czystości w sytuacji, gdy nie ma możliwości ich samodzielnego zakupu przez mieszkańca.
5. Funkcjonowanie domu określa regulamin organizacyjny opracowany przez osobę kierującą domem i uchwalony przez zarząd powiatu, a w przypadku domów prowadzonych na zlecenie na podstawie art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - zatwierdzony przez organ prowadzący dom.

6. Standard podstawowych usług świadczonych przez dom zapewnia:

- 1) podmiotowe traktowanie i partnerstwo we wzajemnych relacjach pomiędzy mieszkańcami i personelem;
- 2) tworzenie godnych warunków bytowych;
- 3) uwzględnianie indywidualnych potrzeb mieszkańców;
- 4) stwarzanie warunków do rozwoju osobistego;
- 5) poszanowanie sfery prywatności mieszkańców.

§ 4

1. Pomoc w ramach usług w zakresie terapeutyczno-wspomagającym świadczonych przez dom odbywa się w oparciu o indywidualny plan wsparcia, zwany dalej „planem”, opracowywany niezwłocznie po przyjęciu do domu przez wyznaczonego przez osobę kierującą domem pracownika domu oraz opracowany w uzgodnieniu z mieszkańcem, a następnie realizowany przy współpracy i aktywnym zaangażowaniu mieszkańca.
2. Plan określa wyznaczone w porozumieniu z mieszkańcem cele, które ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, oraz działania podejmowane dla osiągnięcia tych celów, opracowane w oparciu o dokonaną diagnozę sytuacji mieszkańca.
3. W ramach opracowywania i realizacji planu przetwarzane są dane dotyczące sytuacji mieszkańca, w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w zakresie niezbędnym do wsparcia udzielanego przez dom, w szczególności dotyczące sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej.
4. Realizacja planu jest na bieżąco monitorowana, a poszczególne działania są dokumentowane i stanowią podstawę do ewentualnej weryfikacji celów i działań w nim ujętych.
5. Koordynowanie realizacji działań ujętych w planie oraz monitorowanie jego realizacji realizowane jest przez asystenta indywidualnego planu wsparcia, wyznaczonego przez kierownika domu, i realizowane jest w porozumieniu z mieszkańcem.
6. W ramach planu dom współpracuje z ośrodkiem pomocy społecznej, znajdującym się na terenie gminy miejsca zamieszkania mieszkańca lub gminy, na terenie której mieszkaniiec deklaruje chęć zamieszkania po opuszczeniu domu.
7. W ramach współpracy, o której mowa w ust. 6, możliwa jest wymiana danych dotyczących mieszkańca domu, w zakresie niezbędnym do udzielenia przez ośrodek pomocy społecznej wsparcia po opuszczeniu domu, w szczególności w uzyskaniu dostępu do lokalu mieszkalnego lub innego stałego miejsca schronienia po opuszczeniu domu.

§ 5

1. Skierowanie do domu następuje w drodze decyzji administracyjnej.
2. Decyzję administracyjną o skierowaniu do domu wydaje się na czas określony, nie dłuższy niż 12 miesięcy.
3. Pobyt w domu, ze względu na jego tymczasowy charakter, nie zmienia właściwości gminy w zakresie udzielania mieszkańcowi domu świadczeń z pomocy społecznej.
4. Osoba ubiegająca się o skierowanie do domu składa wniosek w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na jej miejsce zamieszkania, a w przypadku osób bezdomnych - w ośrodku właściwym ze względu na gminę miejsca pobytu.
5. Podstawę do wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu stanowi:
 - 1) wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu;
 - 2) rodzinny wywiad środowiskowy;
 - 3) zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu w odniesieniu do wszystkich osób kierowanych do domu;
 - 4) skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka;
 - 5) orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o ile osoba takie posiada;
 - 6) opinia ośrodka, w którym złożono wniosek o skierowanie do domu, zawierająca uzasadnienie pobytu w domu.
6. Ośrodek, o którym mowa w ust. 4, kompletuje dokumenty, o których mowa w ust. 5, w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku i przekazuje je za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu art. 3 pkt 12 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1041 i 2320) lub drogą elektroniczną, za pośrednictwem elektronicznej platformy usług administracji publicznej w rozumieniu art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2070), do starosty najbliższego powiatu prowadzącego dom lub zlecającego prowadzenie domu, który wydaje decyzję administracyjną o skierowaniu do domu.
7. W przypadku osób bezdomnych ubiegających się o skierowanie do domu, ośrodek właściwy ze względu na miejsce pobytu tej osoby, przekazując dokumentację, o której mowa w ust. 5, do starosty powiatu, o którym mowa w ust. 6, informuje gminę właściwą ze względu na ostatnie miejsce zameldowania osoby ubiegającej się o skierowanie o toczącym się postępowaniu w sprawie skierowania do domu.
8. W przypadku braku miejsca w domu w powiecie, o którym mowa w ust. 6, ośrodek, o którym mowa w ust. 4, w porozumieniu z osobą ubiegającą się o skierowanie do domu, poszukuje miejsca w domu w innym powiecie.
9. W sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub zdrowia osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub jej dziecka przyjmuje się te osoby bez wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu, na wniosek tej osoby lub ośrodka, o którym mowa w ust. 4, niezwłocznie powiadamiając o tym starostę powiatu prowadzącego dom lub zlecającego prowadzenie domu.
10. Ośrodek, o którym mowa w ust. 4, w terminie 14 dni od dnia umieszczenia osoby bez wydania decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu przesyła staroście powiatu prowadzącego dom lub zlecającego prowadzenie domu dokumenty, o których mowa w ust. 5, który niezwłocznie wydaje taką decyzję, bądź decyzję administracyjną o odmowie skierowania do domu, w uzasadnieniu wskazując możliwości zapewnienia pomocy w innej formie w zależności od jej sytuacji i potrzeb.
11. Osoba posiadająca decyzję administracyjną o skierowaniu do domu lub osoba, o której mowa w ust. 9, jest przyjmowana do domu niezwłocznie przez osobę wyznaczoną przez kierownika domu, zwaną dalej „osobą przyjmującą”.
12. Osoba przyjmująca przeprowadza rozmowę, w której ustala aktualną sytuację osoby skierowanej do domu oraz przekazuje informacje na temat:

- 1) zakresu usług świadczonych przez dom;
- 2) okresu pobytu w domu, który kończy się z dniem wskazanym w decyzji administracyjnej o skierowaniu do domu lub z dniem ustania przyczyn uzasadniających skierowanie do domu;
- 3) praw i obowiązków osoby skierowanej wynikających z regulaminu domu oraz ustaleń, o których mowa w art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

§ 6

1. W uzasadnionych przypadkach pobyt mieszkańca domu może być przedłużony ponad 12 miesięcy, nie dłużej jednak niż o 6 miesięcy. Decyzję w tej sprawie podejmuje starosta na uzasadniony wniosek mieszkańca po uzyskaniu opinii kierownika domu.

2. W przypadku osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości w trakcie pobytu w domu, w sytuacji kiedy w domu przebywa jego matka, ojciec albo opiekun prawny z młodszym rodzeństwem, osoba może pozostać w domu do czasu przebywania w placówce rodzica albo opiekuna prawnego, pod warunkiem, że nadal uczęszcza do szkoły lub szkoły wyższej lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

§ 7

1. Do postępowań w sprawie kierowania i przyjmowania do domu wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Programy usamodzielnienia sporządzone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stanowią podstawę opracowania planu, o którym mowa w § 4 ust. 1, który powinien być sporządzony w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia domy, które nie spełniają standardów podstawowych usług, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3, są obowiązane do osiągnięcia tych standardów najpóźniej w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 8 Traci moc rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz.U. poz. 418).

§ 9 Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

- 1) Minister Rodziny i Polityki Społecznej kieruje działem administracji rządowej - zabezpieczenie społeczne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (Dz. U. poz. 1723 oraz z 2021 r. poz. 1473).